

तत्र मन्त्रादीनां लिङ्गभेदा यथा “हस्ता स्वाती
 श्रवणा चक्षुर्वे सृगशरी नपुंसि स्यात् । पुंसि पुनर्वसु-
 पुष्यौ मूलं त्वष्टो स्त्रियः शेषाः अधिकस्तृणशब्दे १४०० पृ०
 दृश्यम् । “काली तारा महाविद्या षोडशी भुवनेश्वरी”
 इत्यादि तन्त्रशां “तारकत्वात् सदा तारा सुखमोक्षपदा-
 यिनी । उद्यापत्तारिणी यक्षादप्यतारा ततः अतः”
 तन्त्रशां तन्त्रामनिरुक्तिः । श्वेददेवताभेदे ४८ हस्ततिभा-
 र्यायाम् नेदि० । ५ सुषेणवानरकन्यायां वालिभार्यायाश्च
 द्विचिङ्गानामगन्धर्व्ये ७ सक्तायाश्च राजनि० ।
 “हृहस्ततेः स वै भार्या तारां नाम यशस्विनीम् ।
 जहार तरुणा सर्वानवमत्याङ्गिरःसुतान् । स (चन्द्रः)
 याचमानो देवैश्च तथा देवर्षिभिः सह । नैव व्यसर्जयत्
 तारां तस्माद्याङ्गिरसे तदा” “ददावाङ्गिरसे तारां स्वय-
 मेव पितामहः । तामन्तःप्रसवां दद्या तारां प्राहृ हृह
 सतिः । मदीयायां न ते योनौ गर्भो धार्यः कथ-
 ज्ञन । कयोनावतुष्टजतं वै कुमारं दस्युहलमम् । रंषी
 कास्तम्बमासाद्य ज्वलन्तमिव पावकम् । जातमात्रः
 स भगवान् देवानामक्षिपदपुः । ततः संशयमापस्त्रास्ता-
 रासुतुः सुरोत्तमाः । सत्यं ब्रूहि सुतः कस्य सोम-
 स्याद्य हृहस्ततेः । पृच्छमाना यदा देवैर्नृह सा सा-
 ध्वसाधु वा । तदा तां शम्भुमारब्धः कुमारो दस्युह-
 लमः । तं निवार्य ततो ब्रह्मा तारां पप्रच्छ संशयम् ।
 यदत्र तस्य तद् ब्रूहि तारे ! कस्य सुतो ह्ययम् । सा
 प्राञ्जलिभ्याचेदं ब्रह्माणं वरदं शनैः । सोमस्येति महा-
 त्मानं कुमारं दस्युहलमम् हरिषं २५ ख० । “सुषेणा
 दुहिता ज्येष्ठमर्षस्तृणविनिश्चये । औत्सातिके च विविधे
 सर्वतः परिनिष्ठिता । यदेषा साध्विति ब्रूयात् कार्यं
 तन्मुक्तसंशयम् । न हि तारा मतं काञ्चदन्यथा परि-
 वर्तते” रामा० कि० २२ ख० । सा च पश्चात् वालिनो
 मरणानन्तरं सुग्रीवभार्या “तारया सहितः कामी सक्तः
 कपिष्ठपस्तदा” ११ ख० “सहत्या द्रोपदी कुली तारा
 मन्दोदरी तथा । पञ्च कन्याः स्मरेन्नित्यं महापातक-
 नाशनम्” तत्र सक्तायां “तारायलीविकरणैर्व्यरुचन् नि-
 वासाः” भावः कनीनिकायां “ललितनयनताराः क्षाम-
 वक्त्रेन्दुविम्बाः” भावः ।
 ताराश्च अश्विनादयः । ज्यो० त० ताः तद्विशेषादिक-
 श्लोक्तं यथा
 “अश्विनी भरणी चैव कृत्तिका रोहिणी तथा । सृग-

शीर्षं तथा चार्द्रा पुनर्वसुकपुष्यौ । अश्लेषा च मघा
 पूर्वफल्गुन्युत्तरफल्गुनी । हस्ता चित्रा तथा स्वाती
 विशाखा चानुराधिका । ज्येष्ठा मूलं तथाषाढे पूर्वो-
 त्तरपदादिके । श्रवणा च धनिष्ठा च शतभिषाद्यभा-
 द्रिका । उत्तरोदिभाद्रपदा रेवती भानि च क्र-
 मात्” । “अश्विनमदहनकमलजयशिशूलभृद्दितिजी-
 वफणपितरः । योन्यर्थमदिनकृत्त्वणपवनशक्राग्नि-
 मित्राः । शक्रोनिर्हृतिस्तोयं विश्वविरञ्ची हरिर्वसु-
 र्वरुणः । अजपादोऽहिर्बुध्नः पूषा चेतीश्वरा भानाम्”
 विशाखायाः यक्राग्न्योर्मिलितदैवतत्वम् अभिजितोभिन्न-
 त्वेन अष्टाविंशतिरिति तत्र गच्छते इति नक्षत्राधिपाः
 “उपः पूर्वमघानकृता मृगशशीर्षाश्च ताराणि रूभूमांता-
 दित्यहरितयं चरगणः पुष्याश्चिहस्ता लघुः । चित्रा नि-
 त्तस्तृगान्यभं सृदुगणस्त्रीक्ष्णोऽहिर्बुध्न्युक् । मित्रोऽग्निः
 सविशाखभः शुभक्रराः रुवं स्वज्ये गणाः । शशाङ्कतारयोः
 शुद्धिर्विषायां सर्वकर्मास्तु । पृच्छाणामपि सर्वेषां तच्छुद्धौ
 फलदाहता” । श्रीपतिशुशुभे “ताराचन्द्रवले प्राप्ते दोषा-
 शान्ये भवन्ति ये । ते सर्वे विलयं यान्ति सिंहं दद्या
 गजा इव । जन्मसम्पत् विपत्तये” प्रत्यरिः साधको-
 बधः । मितं परममित्तञ्च जन्मभाञ्च पुनःपुनः । सर्व-
 मङ्गलकार्याणि त्रिषु जन्मसु कारयेत् । विषादयाज्ञ-
 भेपज्ययात्माजौरादि यर्जयेत् । यात्रायां पथि बन्धनं
 क्षयिष्ये सर्वस्य नाशोभवेत् । भैरवो मरणं तथा सुनि-
 यतं दाहोन्महारम्भये । क्षौ रोगसमागमोवृद्धिः
 आहोर्धनाशस्तथा यादे बुद्धिविनाशनं युधि भयं प्राप्नो-
 त्वयं जन्मभे । पापाख्या त्वत्विधा पञ्चचतुर्दशविंशति-
 स्त्रियुता । सिद्धिफलं दृष्टिकरी विनाशसंज्ञा क्रमात्
 कथिता” । “जन्माद्यं कर्म ततोपि दशमं सांघातिकं
 षोडशकम् । सप्तदशमटादशमं विनाशसंज्ञं तयोर्विंशम् ।
 आद्यान्तु पञ्चविंशम् मानसमेवं नरः पट्टञ्चः स्यात् ।
 नवनक्षत्रोत्पत्तिः स्वजातिदेशाभिप्रेक्ष्यैः” । जात्यर्चन्तु ।
 “पूर्वात्यं मानसमयजानां राजान्तु पौष्णेन सञ्ज्ञोत्त-
 राचि । सपौष्णमित्त्वं पितृदैवतञ्च प्रजापतेर्भञ्ज हवीव-
 जानाम् । आदित्यहस्ताभिजिदश्विभानि तान्यन्यजातेः-
 प्रभविष्णुतायाम्” । (देशं देशनामर्चम्) । नाक्षोन्न-
 त्वाणि । “ईहादेहार्थहानिः स्याज्जन्मस्य उपतापिते ।
 कर्मार्थं कर्मणां हानिः पीडा मनसि मानसे । मूर्च्छि-
 विषयान्मूनां हानिः सांघातिके तथा । संतप्ते साधदयिके